

Hédi Fried, Frågor jag fått om Förintelsen (2017)

Ur sista kapitlet **Vad kan vi lära oss av Förintelsen?**

Karismatiska ledare utnyttjar folkets missnöje med rådande förhållanden. De erbjuder enkla svar på komplicerade frågor och en utopisk framtid av evig lycka. Dessa falska profeter låter så övertygande att det är lätt att bli fångad. Först långt senare märker man att dessa löften har ett pris. Inga förhoppningar infriades, och man förlorade både sin frihet och sitt hem. Det man var missnöjd med i början blev nu något man längtade tillbaka till. Om vi går tillbaka till 1914 ser vi hur både tyska och franska unga män hänförda marscherade in i kriget, för att efter fyra år i ett ångerfullt Europa säga ”aldrig mera krig”. Och i dag är vi återigen missnöjda med sakernas tillstånd – vart kommer det att leda oss? Var och när började det egentligen?

När vi tittar bakåt, tillbaka till historiens gryning, ser vi hur vilda krig följdes av en lugn, ljus period för att sedan mörkna igen och mynna ut i ett nytt krig. Var hittar vi dess ursprung?

Jag tror att det började när begreppen ”vi” och ”de” först fick anledning att användas.
(sid137-38)

- - -

Det är viktigt att komma underfund med sina egna fördomar. Ett sätt att göra det är att så snart man känner motvilja mot någon ställa sig frågan: varför? Att rannsaka sig och upptäcka ursprunget till känslan. Fördomar ligger till grund för hatkänslor, rasism, antisemitism, antiziganism och antimuslimism, känslor som ibland kan bero på att någon ur den gruppen vållat oss skada. Men man måste lära känna individen för att kunna bedöma den. Vi är instinktivt rädda för det okända, det är en primitiv känsla hos människan. I tidernas begynnelse, när människor levde i småbrukarsamhällen, var denna känsla livsbevarande, det okända kunde vara farligt, men i dag är den kontraproduktiv.

Var och en av oss har ett ansvar, både för samhället vi lever i och för oss själva. Människor var inte annorlunda på trettio-eller fyrtioalet än de är i dag, samma människotyper lever kvar. Det ser man bäst på skolgården, i mobbningsituationer. Där finns förövaren som slår, offret, och den som bara tittar på utan att ingripa, åskådaren. Förhoppningsvis finns även en och annan som kommer till offrets hjälp. Att man inte ska vara en förövare är självklart, men man får inte heller vara en åskådare, det gör en lika skyldig som förövaren.

I dag lever vi i en demokrati. Även om den inte är perfekt så finns det inget annat styrelseskick som är bättre. Demokratien måste vi dagligen kämpa för om vi ska kunna behålla den, annars blir det lätt så att missnöjet med dess negativa sidor frambringar den karismatiska ledare som återigen sätter Europa i fara. Vi får inte sjunka ner i svartsyn, vi måste fortsätta kämpa, trots den negativa bild världen uppvisar i dag. (sid 141- 42)

Med tillstånd återgivet ur bokens sista kapitel.